

Zarządzenie Nr 47/2019
Wójta Gminy Radowo Małe
z dnia 07 maja 2019 r.

w sprawie wprowadzenia procedury określającej sposób organizacji zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Radowie Małym.

Na podstawie art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (T.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2077; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 62, poz. 1000, poz. 1366, poz. 1669, poz. 1693, poz. 2354 i poz. 2500 oraz z 2019 r. poz. 303, poz. 326 i poz. 534) w związku z art. 33 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (T.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506)

uwzględniając standardy kontroli zarządczej wynikające z Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 roku w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84) zarządza się, co następuje:

§ 1

W celu realizacji standardu kontroli zarządczej w zakresie identyfikacji, analizy i reakcji na ryzyko występuje w Urzędzie Gminy w Radowie Małym wprowadza się procedurę określającą sposób organizacji zarządzania ryzykiem pn. „Regulamin zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Radowie Małym”, która stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Wykonanie zarządzenia powierza się Sekretarzowi Gminy, kierownikom wydziałów Urzędu Gminy w Radowie Małym oraz pracownikom na samodzielnych stanowiskach pracy.

§ 3

Traci moc Zarządzenie Nr 53/2015 Wójta Gminy Radowa Małego z dnia 5 października 2015 roku w sprawie funkcjonowania kontroli zarządczej i zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Radowie Małym.

§ 4

Niniejsze zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WOJT
Mariusz Sira

Załącznik
do Zarządzenia Nr 47/2019
Wójta Gminy Radowo Małe
z dnia 07 maja 2019 r.

Regulamin zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Radowie Małym

§ 1

Ustala się regulamin zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Radowie Małym mający na celu:

- 1) zapewnienie spójnego i jednolitego modelu systemu zarządzania ryzykiem, zgodnie z powszechnie przyjętymi w jednostkach sektora finansów publicznych standardami kontroli zarządczej,
- 2) podniesienie jakości kontroli zarządczej oraz zapewnienie prawidłowego jej przebiegu.

§ 2

Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o :

- 1) *ryzyku* – możliwość (prawdopodobieństwo) zaistnienia niepożądanego zdarzenia, które będzie miało wpływ na realizację założonych celów i zadań;
- 2) *czynnikach ryzyka* – okoliczności, stan prawny, stan faktyczny, które mogą wywołać ryzyko;
- 3) *obszar ryzyka* – to obszar, w którym istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia niekorzystnego zjawiska;
- 4) *analizie ryzyka* – należy przez to rozumieć proces, którego elementami są: identyfikacja, ocena ryzyka;
- 5) *zarządzaniu ryzykiem* – należy przez to rozumieć system metod i działań zmierzających do obniżenia ryzyka do poziomu akceptowalnego obejmujące identyfikowanie i ocenę ryzyka oraz reagowanie na nie;
- 6) *rejestrze ryzyka* – zestawienie w formie papierowej wszystkich zidentyfikowanych ryzyk;
- 7) *Urzędzie* – należy przez to rozumieć Urząd Gminy w Radowie Małym.

§ 3

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z elementów kontroli zarządczej obejmującej ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłym.

§ 4

Procedura zarządzania ryzykiem ma na celu zidentyfikowanie ryzyka oraz maksymalne ograniczenie jego negatywnego oddziaływania, co powinno przyczynić się do bardziej efektywnego i racjonalnego osiągnięcia wyznaczonych celów.

§ 5

Kierownictwo Urzędu odpowiada za zarządzanie ryzykiem na poziomie strategicznym i organizacyjnym, w szczególności za:

- 1) określenie celów i zadań Urzędu,
- 2) podejmowanie reakcji na ryzyko.

§ 6

1. Procedura zarządzania ryzykiem ma zastosowanie do do wszystkich pracowników zatrudnionych w Urzędzie.
2. Kierownicy wydziałów Urzędu/pracownicy na samodzielnych stanowiskach zobowiązani są do określania celów i zadań swoich komórek w rocznej perspektywie wraz z przypisaniem mierników ich realizacji i wskazania osób odpowiedzialnych za ich zgodne z odrębnym zarządzeniem.
3. Kierownicy Wydziałów Urzędu/pracownicy na samodzielnych stanowiskach identyfikują ryzyko związane z wykonywanymi zadaniami, a także analizy ryzyka i określają prawdopodobieństwo jego wystąpienia.
4. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu ryzyka zagrażającego prawidłowej realizacji celów/zadań Urzędu. Podczas identyfikacji należy przeanalizować cele i zadania ujęte w uchwale budżetowej, zadania realizowane przez Urząd oraz cele i zadania określone w odrębnym zarządzeniu.
5. Osoby, o których mowa w ust. 2 i 3 przekazują w formie papierowej i elektronicznej rejestr ryzyka Sekretarzowi Gminy w terminie do 15 listopada każdego roku przy pomocy arkusza stanowiącego załącznik 1 do niniejszego regulaminu. Sporządzając dokument należy oprzeć się na planach pracy wydziałów na dany rok, na zadaniach zaplanowanych do realizacji w budżecie oraz na opracowanych celach i zadaniach wskazanych w odrębnym zarządzeniu.
6. Na podstawie przedłożonych rejestrów ryzyka poszczególnych komórek Sekretarz Gminy sporządza zbiorczy rejestr ryzyka dla Urzędu, a następnie wyniki przedstawia Wójtowi Gminy w terminie do 30 listopada każdego roku.

§ 7

Proces zarządzania ryzykiem obejmuje następujące etapy:

- 1) identyfikację ryzyka,
- 2) analizę i ocenę ryzyka,
- 3) reakcję na ryzyko i propozycje działań zaradczych,
- 4) monitorowanie i raportowanie procesu zarządzania ryzykiem.

§ 8

Rejestr ryzyka obejmuje:

- 1) opis celu/zadania,
- 2) opis ryzyka związanego z osiągnięciem celu/realizacją zadania wraz z podaniem kategorii ryzyka (przykładowe kategorie ryzyka znajdują się w załączniku nr 2 do regulaminu),
- 3) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka,
- 4) wpływ ryzyka na realizację celów i zadań,
- 5) istotność ryzyka,
- 6) reakcję na ryzyko,
- 7) proponowane działania zaradcze.

§ 9

Do określenia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka stosuje się następujące kryterium:

- 1) **wysoki stopień prawdopodobieństwa** (3 punkty) - ryzyko z pewnością wystąpi (powyżej 70% szans na wystąpienie w trakcie roku),
- 2) **średni stopień prawdopodobieństwa** (2 punkty) – istnieją duże szanse (pomiędzy 30% a 70% szans na wystąpienie w trakcie roku),

- 3) **niski stopień prawdopodobieństwa** (1 punkt) – ryzyko prawdopodobieństwa wystąpi (poniżej 30% szans na wystąpienie w trakcie roku).

§ 10.

Do określenia wpływu (oddziaływania, skutku) ryzyka na realizację zadań stosuje się następujące definicje, gdzie przypisane im cyfry odnoszą się do:

- 1) **małe** – rozwiązywanie problemu będzie wymagało nieznacznego lub pewnego nakładu czasu/zasobów, lecz problem nie spowoduje trwałej szkody i wywrze mały wpływ na wyniki finansowe. Może spowodować krótkotrwałe lub niewielkie zakłócenia w działalności (1 punkt),
- 2) **średnie** – rozwiązywanie problemu będzie wymagało umiarkowanego nakładu czasu/zasobów – w tym kierownictwa. Usunięcie skutków/(strat) będzie trudne. Wywrze wpływ na wyniki finansowe i może stać się ważnym wydarzeniem publicznym. Może doprowadzić do niezrealizowania kluczowego celu (2 punkty),
- 3) **poważne** – rozwiązanie problemu będzie wymagało dużego lub bardzo dużego nakładu czasu/zasobów – w tym kierownictwa. Usunięcie skutków (strat) będzie bardzo trudne lub nieraz wręcz niemożliwe. Wywrze istotny wpływ na finansowe i stanie się ważnym istotnym wydarzeniem publicznym. Prawdopodobnie doprowadzi do nie zrealizowania kluczowego celu (3 punkty).

§ 11.

Łączna realizacja (iloczyn) dwu wartości: prawdopodobieństwa i wpływu, określa istotność ryzyka i obliczana jest według wzoru:

$$\text{Istotność ryzyka} = P \times W$$

oznaczenia we wzorze:

P – prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka,

W – wielkość wpływu, jaki będzie miało ewentualne wystąpienie danego ryzyka na osiągnięcie założonych celów / zadań.

Istotność ryzyka jest oceniana w następujący sposób:

(W) Wpływ ryzyka zgodnie z § 10	Skala	Istotność ryzyka		
		1	2	3
Poważne	3	3	6	9
Średnie	2	2	4	6
Małe	1	1	2	3
		1	2	3
		Niskie	Średnie	Wysokie
		(P) Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka zgodnie z § 9		

§ 12

Wójt Gminy wyznacza akceptowalny poziom ryzyka, jaki gotowy jest przyjąć, z uwzględnieniem sytuacji Urzędu oraz wielkość kosztów ograniczenia danego ryzyka.

§ 13

Wobec zidentyfikowanych ryzyk określa się rodzaj możliwych reakcji:

- 1) **tolerowaniu ryzyka (TR)** – będzie to miało miejsce w przypadkach, kiedy koszty skutecznego przeciwdziałania ryzyku mogą przekroczyć jego potencjalne korzyści, a zdolności do skutecznego przeciwdziałania zdefiniowanym ryzykom będą ograniczone.
- 2) **przeniesieniu (P)** – dotyczy to będzie pewnej kategorii ryzyk w odniesieniu, do których nastąpi przeniesienie ich na inną instytucję, między innymi poprzez ubezpieczenie czy zlecenie usług na zewnątrz,
- 3) **wycofaniu się (W)** – dotyczy to będzie grupy ryzyk, które wymagać będą podjęcia zdecydowanych, przemyślanych i zaplanowanych działań do likwidacji lub znacznego ograniczenia ryzyka.

§ 14

Proces monitorowania ryzyka jest realizowany na każdym szczeblu zarządzania w ramach kontroli zarządczej i jest procesem ciągłym.

§ 15

Zidentyfikowane ryzyka oraz ustalone działania w celu ich ograniczenia są na bieżąco monitorowane przez kierowników wydziałów i pracowników na samodzielnych stanowiskach pracy w ramach bieżącego zarządzania ryzykiem. Podczas corocznej identyfikacji należy sprawdzić, czy pojawiło się nowe ryzyko, natomiast w odniesieniu do ryzyk już zidentyfikowanych należy sprawdzić, czy:

- 1) ryzyko nadal występuje,
- 2) prawdopodobieństwo i wpływ ryzyka zmieniło się,
- 3) stosowane mechanizmy kontroli są skuteczne.

§ 16

Rejestr ryzyka podlega zatwierdzeniu przez Wójta.

§ 17

Rejestr ryzyka stanowi podstawę planu zarządzania ryzykiem w Urzędzie, wskazuje obszary, które należy poddać kontroli wewnętrznej.

REJESTR RYZYKA

IDENTYFIKACJA RYZYKA		ANALIZA RYZYKA				ODPOWIEDŹ NA RYZYKO	
L.p.	Cel/zadanie	Zdefiniowanie ryzyka/Nazwa ryzyka wraz z krótkim opisem i podaniem kategorii	Prawdopodo bieństwo wystąpienia ryzyka (P)	Wpływ (skutek) ryzyka (W)	Istotność ryzyka (P*W)	Reakcja na ryzyko	Proponowane działania zaradczych
1.	2	3	4	5	6	7	8
2.							
3.							
4.							
...							

.....
(data i podpis kierownika wydziału/
pracownika stanowiska samodzielnego)

Przykładowe kategorie (obszary) ryzyka

Poniższa tabela przedstawia kategorię ryzyka wraz z przykładami dotyczącymi jego możliwych źródeł (przyczyn) oraz skutków.

Tabela nie określa zamkniętego katalogu ryzyka.

Kategorie ryzyka	
Ryzyko finansowe	
Budżetowe	Związane z planowaniem dochodów i wydatków, dostępnością środków publicznych, dokonywaniem wydatków i pobieraniem dochodów.
Start majątkowych/Podlegające ubezpieczeniu	Związane ze stratami finansowymi, które mogą być przedmiotem ubezpieczenia np. ryzyko pożaru, wypadku.
Zamówień publicznych i zlecenia zadań publicznych	Związane z podejmowaniem decyzji oraz udzieleniem zamówień publicznych lub zleceniem zadań publicznych innym podmiotom, np. ryzyko naruszenia zasad, form lub trybu udzielania zamówień publicznych.
Odpowiedzialności	Związane z obowiązkiem zapłaty kwot pieniężnych tytułem np. odszkodowań, odsetek ustawowych, kosztów procesowych.
Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	
Personelu/Zatrudnienie pracowników	Związane z liczebnością i kompetencjami pracowników, szkoleniami, wprowadzeniem nowych zadań bez zabezpieczenia kadrowego. Związane z wystąpieniem zjawiska tzw. negatywnej selekcji bądź negatywnego naboru na stanowiska pracy w Urzędzie.
Bezpieczeństwo i higiena pracy	Związane ze zdrowiem pracowników i wypadkami przy pracy.
Ryzyko działalności	
Regulacji wewnętrznej	Związane z istnieniem i adekwatnością regulacji wewnętrznej, tj. regulaminy, zarządzenia.
Organizacji i podejmowania decyzji	Związane ze strukturą organizacyjną, organizacją pracy oraz przekazywaniem obowiązków i uprawnień, np. ryzyko nieprecyzyjnie określonych obowiązków, ryzyko braku formalnie powierzonych obowiązków, ryzyko nieodpowiedniej struktury organizacyjnej, ryzyko nieprawidłowo wydanej decyzji, zapewnienie terminowego ogłaszania aktów normatywnych, w tym przepisów prawa miejscowego.
Kontroli wewnętrznej	Związane z funkcjonowaniem systemu kontroli funkcjonalnej, np. ryzyko niedostatecznej kontroli, ryzyko nieskutecznych mechanizmów kontroli.
Informacji	Związane z jakością informacji, na podstawie których podejmowane są decyzje, np. ryzyko braku komunikacji, wewnętrznej i zewnętrznej.
Reputacji	Związane z reputacją Urzędu, np. ryzyko negatywnych opinii.

Systemów informatycznych	Związane z używanymi w Urzędzie systemami i programami informatycznymi oraz ochroną zawartą w nich danych, np. ryzyko awarii udostępnienia danych osobom nieuprawnionym, ryzyko nieuprawnionej modyfikacji danych.
Ryzyko zewnętrzne	
Infrastruktury	Związane z czynnikami ekologicznymi, bazą lokalową, środkami transportu i środków łączności.
Gospodarcze	Związane z czynnikami ekologicznymi, np. kursami walut, inflacją.
Środowiska prawnego	Związane ze skomplikowaniem i zmianami prawa oraz niejednolitym orzecnictwem.